

## Motion

1979/80:259

av Sven Johansson och Tore Nilsson  
om hotet mot människovärdet

### Människovärdet

Människovärdet är ett bibliskt begrepp. I absolut mening beror människans värde av hennes skapelse och livets mening såsom det tydligast uttalas i Nya testamentet. Utanför kristendomen finns det ingenstans en klar uppfattning att en människa a priori har värde. Därför är det inte självklart att hon skall skyddas till liv och lem och i alla avseenden inneha det som i vår tid kallats de mänskliga rättigheterna. För många är det i dag okänt att först den kristna trons seger i vårt land förde med sig barnets rätt till liv och vård, lagarnas värn mot våld och skymf, frid över väg och tröskel, den svages, den sjukes, den fattiges skydd och den dödes ro.

### Hotet mot människovärdet

I vårt land pågår en utveckling som starkt förändrat inställningen till och respekten för människans liv. Den kristna livsåskådningen har uttunnats och utgör inte längre normen för människors handlande. Den mänskliga samlevnaden grundas inte på det absoluta, det alltid giltiga i Bibelns lära. Vi ser det tydligt i samhället. Det begynte i hemmen med minskad respekt för föräldrarna. Det fortsatte i skolan med minskad respekt för lärare och för auktoritet. Det har gått vidare med förakt i många fall för samhällsordning och lagar, för samhällets förordningar och för polisväsendet. Vi har nått en punkt där respekten för demokratin som styrelseform och för dem som valts till att utöva myndighet eller stifta lag är utomordentligt ringa. Om inte trenden förändras, om inte något sker som avbryter nivelleringen av värden och sanningar, hotas vår existens av anarki eller av det hårda regementet som måste till för att inte den enskilde skall bli helt värnlös.

Ingen hävdar i dag att vad som skett är verklig frihet för individen. Ingen besinningsfull försvarar utvecklingen, men en vanlig fråga är: – Vart är vi på väg?

Tragiska händelser i sjukvården, de många aborterna, talet om dödshjälp har gett ytterligare skärpa åt frågorna. De gamla undrar, om de får vård. Befolkningsfrågan är brännande. Det är för få födda för att vårt folk skall kunna leva vidare. Räcker arbetskraft och resurser till för att de mycket gamla och de svaga skall kunna skyddas och värnas?

### Barnens situation

I allt yngre ålder och i allt större omfattning utsätts barnen för ett informationsflöde, en faktaanhopning som de inte är mogna för och som splittrar och grundlägger neuroser eller misstroende mot livet. I sitt undermedvetna bär människan med sig det hon ser, läser, hör, och detta bestämmer i mycket hennes utveckling och hennes handlande. Massmedierna påverkar barnen, ofta negativt, genom att de urskillningslöst tar del av allt som sänds. Eftersom hemmen inte alltid ger något som motväger det tvivelaktiga inflytandet av det sedda och hörda blir risken för skador så mycket större. Den ändrade synen på äktenskapet – där livslång trohet inte ens eftersträvas – spelar också sin roll. Inte minst för barnen är de många skilsmässorna i vårt land något tragiskt. För skolan är det en hopplös uppgift att ge fostran och meningsfull kunskap i de många fall där intet stöd finns från hemmen eller där hemförhållanden raserar vad som vinnas genom en god skola. Den inre miljön i skolan kan vi inte förbättra utan hemmens medverkan och utan samhällets totala målsättning att främja vad som är uppbyggande och vad som varit grundläggande för vårt folks reella välfärd.

### Ett sjukt samhälle

De etiska förhållanden vi antytt ger utslag i hela samhället, i alla sociala förhållanden. Vi kan se på den ekonomiska brottsligheten eller på oärligheten i arbetslivet, på skattefusket eller bedrägerierna då det gäller samhällets förmåner och stöd till boendet m. m. Solidaritet och ansvar talar man om, men i praktiken blir det allt fler som undandrar sig att dela bördor och uppgifter som är nödvändiga för att vårt samhälle skall överleva med välfärd åt de många. Bakom den här skisserade utvecklingen måste en allvarig brist dölja sig, en försummelse av livsviktiga faktorer, ett bortvikande från hälsosamma principer. Det finns många förslag till lösningar, det finns många försök att förklara den snabba och accelererande nivelleringen av livsvärden och respekten för livet, men egentligen är förvirringen och rådlösheten stora. Vad vi vet är att något gått snett, att samhället är sjukt, att något bort göras som inte blivit gjort.

Varför inte söka en analys? Det föreligger resultat av forskning, det finns statistik som tillsammans kan belysa ställningen, och det är uppenbart att också de ekonomiska verkningarna av det som sker kommer att bli katastrofala med stigande kostnader för vård och stort bortfall av produktion. Låt oss sätta några människor att se på de fakta som föreligger och finna ett botemedel. Vi är överens om att respekten för människolivet och människovärdet måste återvinnas. Det är sent men inte för sent med åtgärder. Källorna som förr gett hälsa åt den enskilde och åt folket låter finna sig, om man använder slagrutan.

Analysen av det som sker torde inte vara svår, och i dagens läge bör enighet kunna vinnas om medicinen och utvägen.

### Hemställan

Med stöd av det anförda hemställs

att riksdagen hos regeringen anhåller om snar utredning om övergripande åtgärder i syfte att återställa respekten för människolivet och de omistliga värden som är vårt demokratiska samhälles fundament.

Stockholm den 17 januari 1980

SVEN JOHANSSON (c)

TORE NILSSON (m)